

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quo Ordine, quo tempore, quo loco, & quo corporis habitu, & situ horae
canonicae sint publice recitandae. Punct. 5

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

omnes clerici ad illud officium conveniant pro suo munere, & obligatione, ita vt qui fuerint deputati ad psallendum, conueniant ad psallendum, qui vero ad assistendum, & actum sua presentia concedendum, conueniant ad assistendum eo modo. Tridentina Synodus solum dicit compellendus esse praebandatos vt diuina officia per se, & non per substitutos obeant, & Episcopo celebranti assistant, & interueniant, atque in choro ad psallendum inuitato hymnis, & canticis Dei nomine reuerenter, distincte, deuotique laudent. Quae omnia non conuincunt obligatos esse Canonicos horas canere. Tum quia ibi nomine distictorum officiorum non horae Canonicae, sed Missa Euangelium, & Epistola; aliaque similia munera intelliguntur: si quidem de horis Canonicis postea subiungit, debere ad psallendum conuenire. Tum quia non per substitutos diuina officia obeant Canonici quando ex fundatione Ecclesiae, statuto, vel consuetudine signati sunt, qui canant, & qui assistant. Assistentes enim, & canentes nomine proprio sua munera exequentur. Item assistentes sua presentia, diuina officia per se obeant, & Deum reuerenter & deuote laudent.

Adde, cum supradicta consuetudo contraria sit, cap. fin. 92. d. & Tridentini decreto, posse nihilominus aduersus illa praeualere, si sit legitime praescripta: quia nec reprobatum à Tridentino, esse iuri naturali contrarium, vt recte expendit Azor, lib. 10, cap. 11. q. 6. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. num. 522.

Imò non solum consuetudine, priuilegio, atque statuto induci potest Canonice satisfacere suae obligationi, si choro assistat priuatim recitans; sed etiam si absens à choro alium substituat, vt nomine ipsius assistat, & distributiones lucratur. Qui haec nullam turpitudinem continet, & potest pluribus causis honestari, si aliis relatis docet Bonacina disp. 2. de hor. can. q. 1. p. 5.

PUNCTUM IV.

Quomodo praebandati assistere choro, & recitare horas Canonicas teneantur, vt possint distributiones horis correspondentes lucrari.

- 1) Non desunt, qui affirmant, assistentem absque attentione lucrari.
- 2) Probabilius est debere attendere.
- 3) Quis de praebandatis obligatus ad canendum.
- 4) Quomodo suam partem recitare attendens ad eam, quae ab alio recitatur dimidiam partem fructuum lucratur secundum; probabilem sententiam.
- 5) Reputare probabiliter nullas lucrari distributiones.
- 6) Si partem tuam canis, & aliorum, est procurator non percipias, lucraris.
- 7) Quis dicendum de versibus organo dictis.

1. Si de praebandatis obligatis tantum ad assistendum loquamur, non desunt Doctores, qui affirmant distributiones lucratos quomodocumque ibi assistant, etiam si non attendant, sed cum aliis loquantur, modo postea priuatim recitent, hoc enim semper supponitur. Sic docet alios referens Garzia de benef. 3. q. n. 114. & tradit Suarez lib. 4. cap. 14. a. num. 12. & ratio est: quia si verè assistunt esse debent, Ergo lucratur distributiones assistentibus concessas. Item si non possunt dici abesse à choro. Ergo non possunt vt absentes distributionibus priuari. Adde in Concilio Lateran. & in constit. Pij V. distributionibus priuantur ij, qui priuatim non recitant etiam si choro assistent. Ergo e contrario si choro interfuerint corporaliter, & postea recitent priuatim distributionibus priuari non debent.

2. Nihilominus probabiliter censetur hunc Canonice corporaliter assistentem, neque diuini officii attendentem, sed voluntarie distractum maxime scribendo, confabulando, vel dormiendo nullo modo distributiones lucrari. Sic Azor 1. p. lib. 10. cap. 11. q. 5. Petrus de Ledesma summa 2. p. 17. q. cap. 4. vlt. conclus. diff. 1. c. 1. & Ludouicus Lopez instruct. conscientia 1. tom. cap. 246. Vega 1. p. sum. cap. 128. casu 10 Manuel Rodrig. in summa 1. tom. cap. 245. num. 5. Raphael de la Torre, controuers. 10. disp. 7. c. 9. Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 2. §. 1. num. 19. c. 2. & Barbosa 3. de potest. in allegat. 53. num. 132. Ratio est, quia distributiones conceduntur ob presentiam, & assistentiam humanam, & honorariam eadem in Dei cultum, & auctoritatem diuinorum officiorum: atqui voluntarie distractus est, ita vt ad officia diuina nequaquam attendat, nullatenus dici potest ipse moraliter, & humano modo praesens, ex lege coram Titio ff. de verb. significat. Ergo.

3. Quod si de praebandatis obligatis ad canendum sermo sit, dicendum est esse obligatos primò canere nec satisfacere si submissa voce recitent. Secundo, esse obligatos attendere ad ea, quae alius chorus canit: quia haec necessaria sunt, vt officium publice perficiatur alternatim, & vnus chorus cum alio communice. Sic Suarez lib. 4. de hor. can. cap. 12. n. 9. c. 10. Lessius lib. 2. de iustitia cap. 3. d. 33. num. 184. Bonacina plures alios referens disp. 1. de hor. canon. q. 3. punct. 2. §. 1. num. 17.

4. Difficultas autem est, An supradictus praebandatus submissa voce recitans suam partem, vel non recitans, sed solum attendens ad partem, quam alius chorus recitat, lucratur medianam partem distributionum?

Placet pluribus Doctoribus lucrari: quia dimidiatè officium suum exequitur, quatenus ad partem, quae alius chorus recitat attendit. Ergo accipere debet dimidium stipendium. Item dantur distributiones non solum pro cantu, sed etiam pro assistentia. Ergo qui assistit tam exequitur munus, cui aliqua pars stipendij responderet. Ergo lucratur illam. Sic Suarez lib. 4. cap. 12. num. 18. Petrus Nauarra lib. 1. de Restitut. cap. 2. n. 222. Cenedo collect. 1. §. ad 6. num. 6. Bonacina alios referens disp. 1. quæst. 3. punct. 2. §. 1. n. 17. Neque obstat Constitutio Pij V. statuentis non lucrari fructus, & distributiones, qui cum aliis choro assistit, non recitat. Responderi enim potest non lucrari integrè, sed dimidiatè. Secundo, non lucrari nec dimidiatè, si non recitet ibi, vel extra. Quia omittenti recitationem publicam, vel priuatam imponitur poena amissionis omnium fructuum.

5. Ceterum mihi haec doctrina difficilis est. Parum sane supradictum nullas distributiones lucrari. Quia distributiones non conceduntur is praebandatis ob assistentiam infrascriptam & mutam, sed ob assistentiam quae deseruit publicae recitationi. Item conceduntur publicè recitantibus, seu ob recitationem, quae fideles ad deuotionem excitare possit. Sed qui submissè recitat, vel non recitat, sed solum attendit ad ea, quae alius chorus recitat, publicè non recitat, & consequenter eius recitatio publica non est. Ergo non est digna vlla distributione. Quòd si dicas non esse dignam vlla distributione, quatenus ab ipso prodit, sed quatenus ab aliis oritur, & ipse attendit: quia secundum illam partem recitatio est publica, obstat, quia si ipse publicè non recitat, ita vt alij ipsum percipiant, non communicat cum aliis in recitatione, & exercitatione aliorum non fit vnus officium Canonicum publicum. Neque enim dici potest recitare officium Canonicum ille, qui alteros versus pronuntiatet omittis intermedius.

6. Sed quid si tuam partem caneres, & percipere non posses, quam alius chorus canit, satisfaceretne obligationi chori, vt posses distributiones integras percipere?

Respondeo te satisfacere, posseque distributiones recipere modo postea priuatim supplicas, quae non percipisti: quia per te non stetit quominus perciperes, & cum aliis in recitatione communicares. Sic Nauarra de orat. cap. 11. num. 41. Monet de distribut. 2. p. quæst. 2. num. 47. Suarez lib. 4. cap. 30. n. 15. Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 2. §. 1. num. 20. Quod autem debeas priuatim supplere, quae non percipisti conuincit haec ratio: quia partem, quam non percipis, non potes dici recitasse; quia sola percipitio, seu auditione, tuam efficere potes: at non recitari officium diuinum priuatim omnibus distributionibus etiam, si choro interfit ex Bulla Pij V. Ergo.

Quocirca non approbo, quod Emanuel Saa verbo Hora, n. 9. affirmat, hunc non esse obligatum priuatim supplere: quia contrarium ex ratione superius dicta colligitur, & notauit Bonacina cum aliis supra n. 20.

7. Hinc à fortiori inferitur versus, qui organo, seu musico instrumento dicuntur debere ab aliquo pronuntari, aliàs non satisfaciunt obligationi recitandi officium, nisi, vel eos versus pronunties, vel audias, etiam si obligationi chori facias satis: quia pulsatio organi, seu musici instrumenti non est recitatio. Sic Suarez cap. 14. num. 15. Bonacin. alios referens disp. 1. q. 3. punct. 2. num. 12.

Secundò infero, si dum alij recitant, tu choro ex officio, vel superioris mandato intertis, praebandato ihus, transferendo libros ex vna in aliam partem satisfacere obligationi, & assistentiae in choro; debere tamen priuatim postea recitare, si ob illa munera à recitatione tua paris, & ab attentione alterius impediaris. Sic Valquez de benef. cap. 4. §. 1. dub. 6. numer. 111. Bonacina de hor. can. q. 3. punct. 2. n. 13.

Tertio infero Canonicos poenitentiariorum, qui dum officia diuina celebrantur, audiunt confessiones, & Decanum, aliaque Canonicos qui ex proprio officio aliis ministeriis incumbunt, satisfacere sufficientes obligationi choro assistendi: quia reputantur vt praesentes, et si priuatè recitationi non faciant satis. Sic alios relatis docet Bonacina num. 14. & colligitur ex Trident. sess. 2. cap. 3. de Reformatione.

PUNCTUM V.

Quo ordine, quo tempore, quo loco, & quo corporis habitu, & situ horae Canonicae sint publicè celebrandae.

1. Seruandus est ordo, & tempus ab Ecclesia praescriptum.
2. Locus non est alius ab Ecclesia.
3. Sedere in proprio stallo, & vestes Canonicales ferre, non est necessarium: ex vi iuris communis, secus esse potest ex consuetudine.

STRA
BLAO
TOM,
C III.

1 **S**eruandum esse ordinem, & tempus ab Ecclesia præscriptum in recitatione publica horarum constat manifestè, tum ex consuetudine, tum ex rubricis Breviarii, tum ex decreto Pij V. mandantis horas recitare iuxta formam ibidem præscriptam ad quam non solum substantia, sed modus, & tempus pertinet. Quocirca teneris primò Maritimum, & Laudes, deinde Primam, postea Tertiam, & sic de reliquis suo tempore recitare. At si hunc ordinem horarum inuentas, vel notabiliter eum anteponas, vel postponas absque graui, & publica causa, crederem in recitatione publica esse mortale. Quia tollis uniformitatem, quæ Ecclesiæ decorem specialem tribuit, & occasionem praebes grauem offensionem, & scandalum generandi. Sic Suarez lib. 4. cap. 11. num. 7. Fillucius tract. 23. cap. 6. quæst. 2. Carol. Macig. de horis can. cap. 45. ad fin. num. 5. quamuis rigorosum videatur Bonacina disput. 1. q. 3. p. 4. num. 5.

2 Quoad locum atinet, certum est debere esse Ecclesiam ex cap. fin. 2. d. cap. 1. & Clement. 1. de celebrat. Missarum. & aliis textibus. Neque in alio loco nisi necessitas grauis, aut consuetudo legitimè præscripta suadeat, satisfacere huic obligationi potes. Bonacina sess. p. 5. à num. 1.

3 De obligatione ferendi vestes, quas alij Canonici in choro ferre solent, & de sedendo in proprio stallò, vt distributiones lucrentur, nihil est à iure præscriptum. Quocirca si cum aliis aliostreres, & horas publicè recitares, etiãsi habitum illum choro deputatum non deferres, neque in proprio stallò sederes distributiones acquireret ex vi iuris communis: quia præstata conditionem ad lucrandas distributiones à iure præscriptam, quæ sola est publica in Ecclesia recitatio. Sic Bonacina disput. 2. quæst. 4. p. 1. sine.

At si ex consuetudine, vel statuto Ecclesiæ eorum sit, ne aliquis distributiones lucretur, nisi taliter indutus chorum ingrediatur, & in proprio stallò resideat, sine dubio illas non lucretur, sed tanquam absens à choro est reputandus, qui his caret conditionibus. Quia hæc consuetudo, vel statutum rationale est, & approbatur à Tridentino sess. 24. cap. 11. de Reformatione in fin. Sic Bonacina supra Garzia plures referens 3. cap. 2. num. 357.

PUNCTVM VI.

Sub qua pœna teneantur choro assistere.

- 1 Deciso Bonifacij VII I.
- 2 Proponitur dubium. An ante iudicis sententiam distributionibus priuetur.
- 3 Resoluitur priuari.
- 4 Vtrà supradictam priuationem alij panis puniri possunt.
- 5 Explicatur quid nomine distributionum, & fructuum intelligatur.

1 **R**espondet Bonifacius VIII. in cap. unico de cler. non resident. in 6. sub priuatione distributionum obligatos esse. Quia distributiones donantur solum choro interessentibus seu presentibus, vt constat ex supradict. text. & Trid. sess. 24. 12. de Reformatione. Qui igitur illegitimè abest illas non lucretur. Ergo illis manet priuatus.

2 Solum est difficultas, an his distributionibus priuetur illegitimè absens ante iudicis sententiam. Et ratio difficultatis est. Quia nullam penam etiam priuationem, quæ propria pœna est à censura distincta, tenetur delinquens subire, neque habet effectum quousque sententia, saltem declaratoria criminis accedat, vt ex probabilis sententia diximus tractat. de legibus. Sed harum distributionum priuatio est pœna, & non censura. Ergo probabile est absentem non esse obligatum illam subire, quousque sententia declaratoria criminis accedat.

3 Ceterum omnino tenendum est ante omnem iudicis sententiam sic absentem manere priuatum distributionibus, quas si diuini interesset obrinere potuisset. Sic supponunt omnes, & tradit expressè Moneta 3. p. quæst. 7. Bonacina disp. 2. de hor. can. q. 7. punct. 2. num. 2. Ratio est manifesta. Quia nullus retinere potest rem, cuius dominium acquirere non potest, neque suam facere: Sed absens illegitimè à choro, distributionum dominium acquirere non potest, neque suas facere. Vt expressè à Bonifacio VIII. in dicto cap. unico est definitum. Qui aliter (inquit) de distributionibus ipsis receperint, quam interessendo diuini officia in eis Ecclesiis, earum se receptarum dominium non acquirant, nec faciant eas suas, imò ad omnium restitutionem, quæ contra huiusmodi constitutionem receperint reuertantur. Idem confirmauit Trident. sess. 24. cap. 12. de Reformat. Ergo de facto absens ante omnem sententiam manet distributionibus priuatus: priuatione inquam, quæ propriè pœna non est. Quia non priuatur beneficiatus iure aliquo quæsitò contra eius voluntatem, sed potius ipsemet se priuat non residendo distributionibus, quas residendo obrinere potuisset. Sicut si alicui esset certa quantitas à testatore legata, si in tali vel tali loco residere: si ipse conditionem non præstaret ob eius onus, legato priuatus esset: & tamen non diceretur legati priuatio illi esse pœna, quia nunquam ad legatum ius habuit, nisi posita conditione. Sic dicen-

dum in distributionibus, ad quas beneficiatus ius non habet, nisi posita diuini officii interessentia. Et ex his soluitur ratio dubiandi.

4 Præter supradictam priuationem distributionum, si beneficiati vitra tempus à Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. de Reformat. permillum abfuerint: pro primo anno, & prima vice priuandi sunt dimidia parte fructuum, quos residendo, & interessendo diuini fuerint lucrati. Quod si iterum ea fuerint vti negligentia, priuandi sunt omnibus fructibus: ceterum vero contumacia non solum fructibus, sed beneficio sunt spoliant. Sic Concilium. Hæc igitur priuatio est propria pœna, & non ipso iure lata, sed imponenda per iudicem, vt constat ex verbis textus, & notauit Rota in caus. Cautiens. fructuum coram D. Orano 10. Aprilis 1592. Garzia de benef. 3. p. cap. 2. n. 152.

Qualiter autem in hac priuatione debeat iudex procedere ex variis decisionibus Rotæ tradit Garzia supra n. 154. & seqq.

5 Sed inquiris. Quid nomine distributionum, & fructuum, quibus beneficiatus, ob absentiam à choro priuatur, veniat intelligendum?

Breuitè respondeo sub nomine distributionum venire intelligendos illos proventus, quos beneficiatus acquirit ob contumaciam chori interessentiam, Garzia plures referens 3. p. cap. 2. num. 440. Riccius præxi de eis 495. Tufchus tom. 2. lit. d. concl. 511. Moneta 1. p. q. 1. num. 12. Bonacina disp. 2. de hor. can. q. 2. p. 1. in principio, & alij. Sub fructuum nomine comprehendendos annuos redditus beneficiati ob beneficii titulum concessos: & licet ad illorum acquisitionem aliqua assentientia requiratur, non habetur ad illam respectus. Sic Garzia supra. Moneta quæst. 6. Bonacina n. 4. Tufch. num. 8. Gonz. ex ad. 8. Regul. Cancell. pr. cam. 8. 7. num. 154. Ex quo fit distributiones quotidianas à fructibus beneficiati distingui, vt manifestè constat ex Trident. sess. 24. cap. 12. de Reformatione.

PUNCTVM VII.

An Canonici à choro absentes teneantur soluere Annatam, Quindennium, Charitatum subsidium, decimam & pensionem, quæ debebant soluere si choro interfuissent & distributiones lucretantur.

- 1 Quid sit Annata, Quindennium, & reliqua supradicta.
- 2 Annata & Quindennium non soluitur ex distributionibus quotidianis.
- 3 Item nec pensio. Possunt tamen ex voluntate Pontifici aliquando eis imponi.
- 4 Si impeditur censetur quando Pontifex conscientiam non habere alios redditus adhuc illud grauat.
- 5 Decima ex fructibus beneficii regulariter non soluitur. Quando id censetur.
- 6 Si Annata, vel Quindennium super distributiones fundatum sit, debet beneficiatus soluere, etiam si integro anno à choro abfuerit.
- 7 Charitatum subsidium, Decima, & Pensio debentur, si culpabiliter à choro abfuerint si inculpabiliter.
- 8 Apponitur limitatio, sed non approbatur.
- 9 Satisfit rationibus n. 7. additiis.
- 10 Capitulum recipiens distributiones suas præbendam, quatuor recipere, si adesses, pensionem soluere non teneri probatur.
- 11 Probabilius est obligatum esse.
- 12 Ante diuisionem fructuum & applicationem singulis est obligatum Capitulum soluere pensionem, si in se velit illam partem fructuum retinere.
- 13 Si interessentibus diuidat, omnes illi obligati sunt hypothecaria actione pensionem soluere.

1 **P**ræmittendum est primò quid sit Annata, Quindennium, Charitatum subsidium, Decima & Pensio. Annata est dimidia pars fructuum vnius anni, quæ Camera Apostolicæ soluitur à beneficiatis obrinentibus à Sede Apostolica beneficiis, & ducatos camerales excidentia, quam partem fructuum debent soluere beneficiati, eo ipso, quo beneficia impetrant independentè à reali fructuum perceptione Quia sub eo onere, & obligatione soluendi illam partem fructuum in sustentationem ministrorum Pontificis, ab ipso Pontifice beneficia conferuntur. Sic colligitur ex Azor. 2. p. lib. 7. cap. 12. quæst. 1. Gigante de Pensionibus quæst. 26. num. 2. Bonacina disp. 2. de hor. can. quæst. 6. punct. 1. in principio. Gonz. ad 8. reg. Cancellaria 8. 7. num. 167. Flamin. Paris. de Resignation. lib. 12. q. 2. n. 63.

Quindennium loco annatæ succedit, eiusque naturam imitatur: Etque dimidia non integra pars fructuum vnius anni beneficij à Sede Apostolica vni alicui communitatis, Collegio, vel capitulo, quod Collegium, vel communitas soluit Camera Apostolicæ decimoquinto anno illam partem fructuum, quæ si tunc beneficium illud vacaret, & demò inciperet possideri, ne Camera Apostolica ex perpetua vnione beneficii de hæreditate